



Fővárosi Ítéletábra

6.Pf.20.515/2021/5.

A Fővárosi Ítéletábra a Madari Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Madari Tibor ügyvéd) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek, a Dr. Sebők Imre Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe., ügyintéző: dr. Sebők Imre ügyvéd) által képviselt I.r. alperes (I.r. alperes címe) I. rendű és a jogi képviselő nélkül eljáró II.r. alperes (II.r. alperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. február 15. napján meghozott 31.P.22.425/2020/9/II. számú ítélete ellen a felperes által 10. és 11. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

rész- és közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az I. rendű alperes jogelődje mint hitelező és a felperes mint adós között 2007. november 20. napján létrejött szám1 számú kölcsönszerződés érvénytelen. A felperest az I. rendű alperes javára 33.000 (harmincháromezer) forint perköltség megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezést mellőzi. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A felperes másodfokú perköltségét 33.000 (harmincháromezer) forintban, az I. rendű alperesét 33.000 (harmincháromezer) forint + áfa összegben állapítja meg.

A rész- és közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes mint adós 2007. november 20-án svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött az I. rendű alperes jogelődjével mint hitelezővel. A kölcsön célja gépjármű vételárának finanszírozása volt. A felek a szerződésben a kölcsön összegét 15.468,96 svájci frankban, illetve 2.370.000 forintban, az irányadó árfolyamot 153,21 forint/svájci frankban, a törlesztőrészeket számát 120-ban, havonkénti összegét 191,31 svájci frankban, illetve 29.311 forintban, az ügyleti kamat mértékét évi 8,37%-ban, a teljes hiteldíj mutatót (THM) évi 9,44%-ban határozták meg. A szerződés 6.2. pontja szerint az

árfolyamkülönbözet a törlesztőrészletben kerül elszámolásra, és a hitelező ennek megfelelően jogosult a törlesztőrészlet egyoldalú módosítására. A 7.2. pont értelmében a szerződés része az I. rendű alperes jogelődje által alkalmazott Üzletszabályzat Általános része (ÜSZ), Általános Szerződési Feltételek (ÁSZF) és Adatvédelmi Ügyfélértékelő. A felperes a szerződésbe foglalt nyilatkozatával elismerte, hogy átvette az ÜSZ-et, az ÁSZF-et és az Adatvédelmi Ügyfélértékelőt, azok tartalmát megismerte és tudomásul vette. Az ÁSZF 8.2. pontja rögzíti, hogy a tőke és kamatrészből álló törlesztőrészletek megfizetése forintban történik. A kölcsönszerződést az I. rendű alperes jogelődje nevében személy1, a cég2 alkalmazottja írta alá. A szerződő felek 2008. szeptember 30-án módosították a kölcsönszerződést, a kamat mértékét évi 11,92%-ra, a törlesztőrészletek összegét 221,56 svájci frankra, illetve 33.621 forintra, a THM mértékét évi 13,47%-ra változtatták. Az I. rendű alperes jogelődje 2010. június 7-én felmondta a kölcsönszerződést; a felperes tartozásának összegét a felmondásban 3.269.079 forintban jelölte meg. Az I. rendű alperes jogelődje 2011. november 30-án beolvadt az I. rendű alperesbe. Az I. rendű alperes a 2016. június 20-án kelt engedményezési szerződéssel a II. rendű alperesre ruházta át a kölcsönszerződésből eredő követelését.

[2] A felperes a módosított keresetében az I. rendű alperest 651.944 forint, ezen összeg után 2014. január 1-jétől a kifizetésig a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű kamat, valamint a perrel felmerült költségei megfizetésére, a II. rendű alperest pedig tűrésre kérte kötelezni.

Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, mert nem felel meg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 210. § (1) bekezdésében előírt formai követelményeknek. Hivatkozott arra is, hogy a szerződés a rPtk. 217. § (1) bekezdésébe ütközik, mert azt az I. rendű alperes jogelődje nevében nem az I. rendű alperes jogelődjének képviselője jogosult személy írta alá. Álláspontja szerint az álképviselő nem orvosolható utólagos jóváhagyással. Kifejtette, hogy a felek nem állapodtak meg a szerződés lényeges tartalmában, mert a szerződés nem határozza meg a kölcsön összegét, és az a szerződés rendelkezései alapján sem számítható ki. Az volt az álláspontja, hogy a szerződésnek a kiadó, illetve a befizető pénznem alkalmazására vonatkozó feltétele általános szerződési feltétel, amely a rPtk. 205/B. § (2) bekezdése alapján csak külön figyelemfelhívás esetén válhatott volna a szerződés részévé. Azzal érvelt, hogy a szerződés befektetési hitelezéssel vegyes határidős deviza ügylet, amelynek kockázataira a hitelező nem hívta fel a figyelmét. Másodlagosan a kölcsönszerződés semmisségére hivatkozott. Az érvénytelenség okaként azt jelölte meg, hogy tisztességtelenek, ezért semmisek a szerződésnek a kölcsön összegére, devizanemére, a törlesztőrészletek számára és összege megváltoztatásának lehetőségére, a törlesztési ütemezésre, a kezelési költségre, a folyósítási jutalékra, a vételi jog kikötésére és gyakorlására, a törlesztőrészlet számítási módjára és devizaösszegének meghatározására, az árfolyamkülönbözet számításának módjára vonatkozó, valamint a szerződés egyoldalú módosítására lehetőséget adó feltételei. Érvénytelenségi okként jelölte meg azt is, hogy a szerződés nem tartalmazza a valós THM mértékét, a THM számítása során figyelembe nem vett költségek meghatározását és összegét, továbbá a törlesztőrészletek összegét és esedékességét, ezért a szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés b), c) és e) pontja alapján semmis. Okfejtése szerint a szerződés érvénytelenségének oka kiküszöbölhető, ezért a szerződés érvényessé nyilvánítható. Előadta, hogy 651.944 forinttal többet fizetett meg, mint amennyit a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánított tartalma alapján köteles lett volna. Indítványozta a per tárgyalásának felfüggesztését az Európai Unió

Bírósága (EUB) előtt C-609/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

[3] Az I. rendű alperes ellenkérelme elsődlegesen a per megszüntetésére irányult. Érdemben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. A per megszüntetése iránti kérelmét arra alapította, hogy a felperes nem terjesztett elő a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 37. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő kereseti kérelmet. Érdemi védekezésében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződésből eredő követelés engedményezése miatt a felperesnek vele szemben nincs igényérvényesítési joga. Hivatkozott arra is, hogy jogosult volt jogelődjének képviselőjére az a személy, aki a jogelődje nevében aláírta a kölcsönszerződést. Előadta, hogy jogelődje utólagosan jóváhagyta a szerződést a nevében aláíró eljárását. Az volt a véleménye, hogy jogelődje minden lényeges kérdésben megállapodott a felperessel. Kifejtette, hogy jogelődje a bankfiókjaiban és az internetes honlapján lehetővé tette az ÜSZ, az ÁSZF és az Adatvédelmi Ügyféltájékoztató megismerését. Mivel a felperes elfogadta az ezekben a dokumentumokban foglaltakat, azok a kölcsönszerződés részévé váltak. Érvélése szerint a kölcsön deviza alapúsága a szerződés egyedileg megtárgyalt feltétele. Vitatta, hogy a kölcsönszerződés befektetési ügylet lenne. Álláspontja szerint a szerződés tartalmazza a rHpt. 213. § (1) bekezdés b), c) és e) pontjában felsorolt tartalmi elemeket, és kiemelte, hogy a felperesnek az ügyleti kamaton felül semmilyen más költséget vagy díjat nem kellett fizetnie. Vitatta azt is, hogy tisztességtelenek lennének a felperes által megjelölt szerződési feltételek.

[4] A II. rendű alperes nem tett érdemi nyilatkozatot.

[5] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 33.000 forint perköltséget. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes jogelődje között a rPtk. 523. § (1) bekezdésében körülírt kölcsönszerződés jött létre, amely lakossági fogyasztási kölcsönnek minősül. Nem találta bizonyítottnak, hogy az engedményezésről szóló értesítés kézbesítésre került a felperesnek. Ebből azt a jogi következtetést vonta le, hogy a felperes az I. rendű alperessel szemben jogosult a kölcsönszerződésből származó igényei érvényesítésére. A periratokhoz csatolt, az I. rendű alperes jogelődje és a cég2 között létrejött ügynöki megállapodás alapján úgy foglalt állást, hogy jogosult volt az I. rendű alperes jogelődjének képviselőjére az a személy, aki a kölcsönszerződést aláírta az I. rendű alperes jogelődje nevében. Kifejtette, hogy az aláíró személy ügyleti képviselőként járt el, ezért a felperes alaptalanul hivatkozott a cégképviselő szabályaira. Álláspontja szerint a szerződő felek megállapodtak a szerződés minden lényeges kérdésében, a felperestől pedig elvárható volt, hogy a szerződés megkötése előtt megfelelően tájékozódjon annak lényeges feltételeiről. Rámutatott, hogy a szerződésből egyértelműen kitűnik, hogy a kölcsön svájci frank alapú, és annak része az ÜSZ, az ÁSZF és az Adatvédelmi Ügyféltájékoztató is. Okfejtése szerint a felperes elismerte az ÜSZ és az ÁSZF megismerését, és elfogadta az azokban foglaltakat. Az volt az álláspontja, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmaz befektetési elemet, ezért az I. rendű alperes jogelődjének nem kellett a befektetési szerződésekre vonatkozó tartalmú tájékoztatást adnia a felperes részére. Kifejtette, hogy a kölcsönszerződésből kitűnik, hogy a kölcsön deviza alapú. Álláspontja szerint a felperes azért nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy nem volt tisztában az árfolyamváltozás kockázatával, mert a felperes már korábban is

kötött deviza alapú kölcsönszerződést, és tapasztalta, hogy az árfolyamváltozás következtében idővel növekedhetnek a kölcsön törlesztőrészletei, és elvárható volt tőle, hogy megismerje a szerződés minden lényeges tartalmi elemét. A 6/2013. Polgári jogegységi határozat 2. pontja alapján nem találta tisztességtelennek a kölcsön deviza alapúságát, és a szerződés törlesztőrészletek számát meghatározó feltételét. Rámutatott, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) orvosolta a különmemű árfolyamok (árfolyamrés) alkalmazására lehetőséget adó szerződési feltételek érvénytelenségéből eredő sérelmeket. Rámutatott arra is, hogy a perbeli kölcsönszerződésnek nincs a felperest kezelési költség és folyósítási jutalék fizetésére kikötő feltétele. Az volt az álláspontja, hogy a vételi jog a kölcsönt biztosító mellékkötelezettségként szabadon kiköthető volt. Alaptalannak ítélte a felperes hivatkozását a szerződés rHpt. 213. § (1) bekezdés b), c) és e) pontján alapuló semmisségére. Tényként állapította meg, hogy a szerződés tartalmazza az éves, százalékban kifejezett THM-et, a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. Kitért arra, hogy az árfolyamrés alkalmazására és a hiteldíj egyoldalú emelésére lehetőséget adó szerződési feltételek érvénytelenségének jogkövetkezményeit a DH1 és a DH2 törvény rendezte, ezeknek a feltételeknek az alapján további igény nem érvényesíthető. Úgy foglalt állást, hogy a felperes nyilvánvalóan tisztában volt az árfolyamváltozás kockázatával, és észlelnie kellett, hogy az árfolyamváltozás hatására a szolgáltatás mértéke növekedhet a futamidő alatt. A felperes által indítványozott további bizonyítást mint szükségtelent mellőzte. A tárgyalás felfüggesztését azért találta indokolatlannak, mert megítélése szerint a per a C-609/19. számon folyamatban lévő eljárásban hozott előzetes döntés bevétele nélkül is elbíráható volt.

[6] Az ítélet ellen, elsődlegesen annak megváltoztatása, keresetének teljesítése, valamint az I. rendű alperes első- és másodfokú perköltségben marasztalása, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság hibás jogi következtetéseket vont le a tényállásból, részben figyelmen kívül hagyta, részben tévesen alkalmazta a perbeli jogvitára vonatkozó jogszabályokat, ezért ítélete jogsértő. Kiemelte, hogy a kölcsönszerződés létre nem jöttével kapcsolatban a szerződést az I. rendű alperes jogelődje nevében aláíró személy meghatalmazásának hiányára hivatkozott. Kifejtette, hogy az a cég, amelynek az aláíró személy az alkalmazásában állt, azért sem volt jogosult az I. rendű alperes jogelődjének képviselőjére, mert nem szerepelt az MNB által a pénzügyi szolgáltatási tevékenység közvetítésére jogosult ügynökökről vezetett listán, és nem volt a rHpt. 2. számú melléklet III. fejezet 10.1. a) pontja szerinti „a” típusú ügynök. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a kölcsönszerződésben nincs meghatározva a kölcsön összege. Hangsúlyozta, hogy a szerződés szerint devizában meghatározott összeg a kölcsön tárgya, ezen azonban soha nem szerzett tulajdonjogot. Előadta, hogy az I. rendű alperes jogelődje forintot folyósított a részére, mégsem azt az összeget, hanem annak devizában megállapított ellenértékét kell visszafizetnie. Rámutatott, hogy a törlesztőrészletek összege az árfolyam változásától függően változik, ezért nem képes kiszámítani a kölcsönből még forintban fennálló hátralékának összegét. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalkozott teljeskörűen az elsőfokú eljárásban felhozott jogi érveivel. Hivatkozott arra, hogy a jogszabályok a pénzügyi intézményeket kötelezik a releváns információk összegyűjtésére és ezeknek a fogyasztókkal való közlésére. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ennek ellenére az ő terhére értékelte a tájékoztatás hiányát. Azzal érvelt, hogy az EUB irányadó ítéletei értelmében a fogyasztó részéről szabványzáradékban tett, a szükséges tájékoztatás megtörténtét elismerő nyilatkozat önmagában nem bizonyítja, hogy a pénzügyi intézmény eleget tett a tájékoztatási kötelezettségének, és nem háríthatja át a fogyasztóra az ellenkező bizonyításának terhet. Előadta, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást az árfolyamváltozás

kockázatáról. Utalt arra, hogy az elsőfokú eljárásban megjelölte azokat a lényeges körülményeket, amelyekre megfelelő tájékoztatás hiányában nem terjedt, illetve nem terjedhetett ki a szerződési akarata, és sérelmezte, hogy erre sem tér ki az elsőfokú ítélet indokolása. Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem kötelezte az I. rendű alperest a hitelbírálati döntés alapjául szolgáló iratok csatolására, és nem értékelte az I. rendű alperes elszámolásával kapcsolatos kifogásait. Okfejtése szerint az I. rendű alperes jogelődje akadály nélkül aláíráshozhozta volna vele az ÜSZ-et és az ÁSZF-et, és így biztosíthatta volna a szerződés egészének írásba foglalását. Kifejtette, hogy a törlesztőrészletekre vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségére e feltételek egyértelműségének és világosságának hiánya, a törlesztőrészletek meghatározatlansága miatt hivatkozott. Érvelése szerint a kölcsönszerződésben feltüntetett THM értéke hibás, ezért a szerződés semmis a rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján. Hivatkozott arra, hogy nincs olyan jogszabály, amely alapján az I. rendű alperes jogelődje mentesülhetett volna a tájékoztatási kötelezettsége alól azért, mert a felperes már korábban is kötött deviza alapú kölcsönszerződést. Hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes jogelődje köteles lett volna őt tájékoztatni az árfolyamváltozás kockázatáról. Megismételte az elsőfokú eljárásban előterjesztett, a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló indítványát.

[7] Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta, az ítélet helyes indokai alapján. Az volt az álláspontja, hogy a felperes a szerződés létre nem jötté körében alaptalanul hivatkozott a cégképviselő szabályaira, mert a perbeli esetben ügyleti képviselőről volt szó, és alaptalanul hivatkozott akarathibára is. Okfejtése szerint a kölcsönszerződés forintban és svájci frankban is pontosan meghatározta a kölcsön összegét, és tartalmazza valamennyi, a szerződés létrejöttéhez szükséges tartalmi elemet. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a kölcsönszerződés nem tekinthető befektetési hitelszerződésnek, és nem tisztességtelenek a felperes által a keresetben kifogásolt szerződési feltételek. Álláspontja szerint jogelődje megfelelően tájékoztatta a felperest a szerződéskötés előtt.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelemben bírálta felül az elsőfokú ítéletet [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 228. § (4) bekezdés].

[9] A felperes fellebbezése részben alapos.

[10] A felperes a fellebbezésében nem hivatkozott olyan lényeges eljárási szabálysértésre, amely szükségessé tette volna az elsőfokú tárgyalás megismétlését, és ennek érdekében a rPp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Ilyen eljárási szabálysértést a Fővárosi Ítéltábla sem észlelt az elsőfokú bíróság eljárásában.

[11] A perbeli jogvita érdemi elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre álltak, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a rPp. 252. § (3) bekezdése alapján, a bizonyítás kiegészítése céljából sem találta indokoltnak.

[12] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetéseivel, érdemi döntésével és a döntés ítéletben kifejtett indokaival azonban a Fővárosi Ítéltábla csak részben értett egyet, az alábbiak szerint:

[13] A felperes a keresetét elsődlegesen arra alapította, hogy nem jött létre kölcsönszerződés közte és az I. rendű alperes jogelődje között, másodlagosan pedig arra, hogy ha létrejött a szerződés, akkor az érvénytelen.

[14] Szerződés létre nem jöttéből vagy érvénytelenségéből eredő igény kizárólag a szerződés alanyaival, a szerződéses jogviszonyban szerződő félként szereplő személyekkel szemben érvényesíthető.

[15] A rPtk. 328. § (1) bekezdése és 329. § (1) bekezdése alapján az engedményezés nem általános, hanem csak szinguláris jogutódlást eredményez, mert az engedményezéssel csak a követelés és azt biztosító zálogjogból, illetve kezességből származó jogok szállnak át az engedményesre, a követelés alapjául szolgáló szerződésből vagy más jogviszonyból eredő egyéb jogok és kötelezettségek viszont nem. Ezért az engedményezés folytán nem következik be alanyváltozás az engedményezett követelés alapjául szolgáló jogviszonyban az engedményező oldalán, az engedményes nem válik a jogviszony alanyává. Ebből az következik, hogy az engedményezővel szemben nem érvényesíthető az engedményezett követelés alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségéből származó igény. Erre figyelemmel a felperes és a II. rendű alperes – aki engedményezéssel szerezte meg az I. rendű alperes perbeli kölcsönszerződésből eredő követelését – viszonyában nem volt jelentősége annak, hogy a felperes kapott-e értesítést a követelés átruházásáról, mert ha a felperes bizonyítottan értesült volna az engedményezésről, akkor sem érvényesíthetne a kölcsönszerződés létre nem jöttéből vagy érvénytelenségéből származó igényt a II. rendű alperessel szemben. Mivel a II. rendű alperes nem rendelkezik passzív perbeli legitimációval, az elsőfokú bíróság a II. rendű alperessel szemben megalapozottan utasította el a keresetet.

[16] Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a cég2 alkalmazottja ügyleti, és nem szervezeti képviselőként járt el a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor, ezért képviseleti jogosultságát az ügyleti képviselet és nem a szervezeti képviselet (cégképviselet) szabályai szerint kell megítélni. Ez a jogi álláspont megegyezik a Kúria 1/2021. Polgári jogegységi határozatában kifejtett álláspontjával.

A rPtk. 219. § (1) bekezdése szerint más személy (képviselő) útján is lehet szerződést kötni, vagy más jognyilatkozatot tenni, kivéve, ha jogszabály szerint a jognyilatkozat csak személyesen tehető meg.

[17] A rPtk. 219. § (2) bekezdése kimondja, hogy a képviselő cselekménye által a képviselt válik jogosítottá, illetőleg kötelezetté.

[18] A rPtk. 222. §-a értelmében képviseleti jogot - a törvényen, a hatósági rendelkezésen és az alapszabályon alapuló képviseleten felül - a képviselőhöz, a másik félhez vagy az érdekelt hatósághoz intézett nyilatkozattal (meghatalmazás) lehet létesíteni.

[19] Az I. rendű alperes által a periratokhoz csatolt ügynöki megbízási szerződés alapján az elsőfokú bíróság helyesen vonta le azt a következtetést, hogy a cég² rendelkezett az I. rendű alperes jogelődjétől származó, a kölcsönszerződés megkötésére kiterjedő meghatalmazással, a meghatalmazás birtokában a rPtk. 222. §-a alapján jogosult volt az I. rendű alperes ügyleti képviseletére, ezért alkalmazottja hatályosan tehetett az I. rendű alperesi jogelőd nevében olyan jognyilatkozatot, amely által a rPtk. 219. § (2) bekezdése alapján az I. rendű alperes jogelődje vált jogosítottá, illetve kötelezetté.

[20] A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a képviselt személy utólagos jóváhagyása nem orvosolhatja a képviseleti jog hiányát, mert a képviselt a nevében képviseleti jog nélkül tett jognyilatkozat folytán is jogosítottá, illetve kötelezetté válik, ha utólag jóváhagyja az ilyen jognyilatkozatot. Az I. rendű alperes jogelődje nyilvánvalóan jóváhagyta a cég² eljárását – a kölcsönszerződés alapján folyósította a kölcsönt a felperesnek, nyilvántartásba vette a szerződést, elfogadta a felperes teljesítését –, ezért a felperes akkor sem hivatkozhatna eredményesen arra, hogy képviseleti jog hiányában nem jött létre a kölcsönszerződés, ha a cég² nem rendelkezett volna meghatalmazással.

[21] A rPtk. 205. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

[22] A rPtk. 205. § (2) bekezdése szerint a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

[23] A felperes és az I. rendű alperesi jogelőd ügyleti képviselője aláírták az írásba foglalt szerződési nyilatkozataikat, ilyen módon kölcsönösen kifejezték azt az egybehangzó akaratukat, hogy az okiratba foglalt tartalommal kívánnak kölcsönszerződést kötni. A kölcsönszerződés tartalmazza az I. rendű alperes jogelődje által a felperes rendelkezésére bocsátott pénz összegét és a kölcsön visszafizetésének feltételeit, ezért a felek megállapodása kiterjed azokra, a rPtk. 523. § (1) bekezdése alapján lényegesnek tekinthető kérdésekre,

amelyekben a feleknek meg kell állapodniuk a szerződés létrejöttéhez. Ezekre a körülményekre tekintettel a kölcsönszerződés a rPtk. 205. § (1) és (2) bekezdése alapján létrejött a felperes és az I. rendű alperes jogelődje között. Mivel a szerződést írásba foglalták, és a szerződést tartalmazó okiratot a felperes és az I. rendű alperesi jogelőd képviselője is aláírta, a szerződés megfelel a rHpt. 210. § (1) bekezdésében előírt alaki követelménynek. Itt utal a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a jogszabályban előírt alaktság megsértésének a rPtk. 217. § (1) bekezdése alapján a szerződés semmissége a jogkövetkezménye, nem pedig az, hogy a szerződés nem jön létre.

[24] A kölcsönszerződés deviza alapúsága, a szerződésnek az a feltétele, hogy a kölcsöntartozás összegét a hitelező a folyósítás és a teljesítés pénznemétől (lerovó pénznem) eltérő pénznemben (kirovó pénznem) tartja nyilván, a szerződés egyedileg megtárgyalt feltétele, mert az adós választhat a forint és a deviza alapú kölcsön között, így érdemben befolyásolhatja a kirovó pénznemet meghatározó szerződési feltétel tartalmát. Emiatt az ilyen feltételre nem alkalmazhatók az általános szerződési feltételekre vonatkozó törvényi rendelkezések, és az ilyen feltétel a rPtk. 205/B. § (2) bekezdésében előírt külön figyelemfelhívás nélkül is a kölcsönszerződés részévé válik. Ezért a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy külön figyelemfelhívás hiányában nem vált a kölcsönszerződés részévé a kirovó és lerovó pénznem alkalmazására vonatkozó feltétel.

[25] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem tartalmaz befektetési elemet, ezért az nem minősül befektetési hitelszerződésnek, sem pedig határidős deviza ügyletnek. A Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozatának 2. pontja alapján az a következtetés vonható le, hogy a deviza alapú kölcsönszerződések önmagában amiatt, hogy a kölcsön folyósítása és visszafizetése forintban, az adós tartozásának nyilvántartása eltérő pénznemben történik, nem színlelt szerződések.

[26] A felperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy az ÜSZ és az ÁSZF azért nem váltak a kölcsönszerződés részévé, mert ő nem írta alá azokat.

[27] A rPtk. 205/B. § (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.

[28] Ennek a törvényi rendelkezésnek az értelmében az általános szerződési feltételek szerződés részévé válásához nem szükséges, hogy az alkalmazójukkal szerződő fél aláírja vagy átvegye azokat, hanem elegendő, ha az alkalmazó lehetővé teszi azok tartalmának megismerését, a másik fél pedig elfogadja azokat. Az I. rendű alperes jogelődje lehetővé tette, hogy a vele szerződő felek a bankfiókjaiban vagy az internetes honlapján megismerjék az ÜSZ és az ÁSZF tartalmát, és azt a felperes a kölcsönszerződésbe foglalt nyilatkozatával kifejezetten elfogadta. Ilyen módon az ÜSZ és az ÁSZF is a kölcsönszerződés részévé vált a rPtk. 205/B. (1) bekezdése alapján.

[29] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg tényként, hogy a perbeli kölcsönszerződés tartalmazza a THM éves, százaléokban kifejezett értékét. A Kúria 6/2021. Polgári jogegységi határozata értelmében a rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján csak akkor állapítható meg a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés semmissége, ha a szerződés egyáltalán nem tartalmazza a THM éves, százaléokban kifejezett értékét. Mivel a felperes és az I. rendű alperes jogelődje között létrejött kölcsönszerződés rögzíti a THM éves, százaléokban kifejezett értékét, a szerződés nem minősül semmisnek a rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján.

[30] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt is tényként, hogy a kölcsönszerződés tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, valamint a törlesztőrészletek számát, összegét és megfizetésének időpontját is, és helyesen jutott arra a jogi következtetésre, hogy a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) és e) pontja alapján sem állapítható meg a kölcsönszerződés semmissége. Ezzel kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla azt emeli ki, hogy a felperes maga sem tudott megjelölni olyan költséget, amelyet a kölcsönszerződés nem tartalmazott, de a hitelező felszámolt.

[31] A rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

[32] A 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamváltozás kockázatát korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége a 93/13/EGK Irányelv 4. cikk (2) bekezdése alapján csak akkor vizsgálható, ha a feltétel nem érthető, nem világos.

[33] E feltétel érthetősége, világossága szempontjából van jelentősége annak, hogy a hitelező adott-e tájékoztatást az adósnak az árfolyamváltozás kockázatáról, és ha igen, akkor milyen tartalommal. Ha a hitelező egyáltalán nem tájékoztatta az adóst a kockázatról, vagy ha az adott tájékoztatás nem volt megfelelő, akkor a kockázatot az adósra hárító szerződési feltétel nem érthető, nem világos, és megnyílik a lehetőség a feltétel tisztességtelenségének vizsgálatára.

[34] A megfelelő tájékoztatással szemben támasztott követelményeket a rHpt. 203. § (6) bekezdése és (7) bekezdés a) pontja, a 6/2013. és a 2/2014. Polgári jogegységi határozatok, valamint az EUB irányadó ítéletei (C-26/13., C-186/16. és C-51/17.) határozzák meg.

[35] A rHpt. 203. § (6) bekezdése szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

[36] A rHpt. 203. § (7) bekezdés a) pontja úgy rendelkezik, hogy a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

[37] A rHpt. 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában előírt speciális, a rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó többlet tájékoztatási kötelezettségnek az a rendeltetése, hogy a hitelező felhívja az adós figyelmét az árfolyamváltozás kockázatára, és a figyelemfelhívással azonos helyen, érthetően ismertesse a kockázat mibenlétét, valamint annak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatását.

[38] Az I. rendű alperes jogelődje a kölcsönszerződés megkötése előtt nem adott írásbeli tájékoztatást a felperesnek az árfolyamváltozás kockázatáról, és a kölcsönszerződésnek sincs olyan rendelkezése, amelyben egy helyen szerepelne az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó figyelemfelhívás a kockázat, valamint a kockázat törlesztőrészletekre gyakorolt hatásának ismertetése. Még olyan rendelkezései sincsenek a szerződésnek, amelyek külön-külön tartalmazzák kockázatára vonatkozó figyelemfelhívást, a kockázat ismertetését, vagy azt, hogy a kockázat konkrétan milyen módon befolyásolja a törlesztőrészletek összegét. A rHpt. 203. § (6) bekezdésének és (7) bekezdés a) pontjának rendeltetésére tekintettel nem tekinthető a tájékoztatási kötelezettség megfelelő teljesítésének, ha csak a szerződés különböző feltételeiből következtethető ki, hogy fennáll az árfolyamváltozás kockázata, az miben rejlik, mik a jellemzői, és hogyan hat ki a törlesztőrészletekre.

[39] Megfelelő tájékoztatás hiányában a felperes nem volt abban a helyzetben, hogy fel tudja mérni a kockázat kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását, és megalapozottan tudjon dönteni arról, hogy a kockázatra is figyelemmel vállalhatók-e a számára a szerződés megkötése esetén reá háruló kötelezettségek. Ezért nem érthető és nem világos a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a felperesre hárító általános szerződési feltétele, és vizsgálható e feltétel tisztességtelensége.

[40] Mivel a kölcsönszerződésnek nincs olyan rendelkezése, amely lehetőséget adna a felperesnek, hogy megszüntesse vagy mérsékelje az őt terhelő kockázatot és ezáltal kiküszöbölje a kockázat korlátlan viseléséből származó érdeksérelmét, az árfolyamváltozás kockázatát korlátozás nélkül a felperesre hárító szerződési feltétel a jóhiszeműség és

tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára állapítja meg a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit, ezért a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen, és ebből az okból a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis.

[41] A semmis feltétel a kölcsönszerződés elsődleges tárgyát, a főszolgáltatását meghatározó rendelkezések körébe tartozik, ezért a semmis feltétel nélkül nem teljesíthető a szerződés. Erre figyelemmel a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján az egész kölcsönszerződés megdől, a teljes szerződés érvénytelen.

[42] A 6/2013. Polgári jogegységi határozat 4. pontja értelmében a bíróságnak az érvénytelenség rPtk. 237. § (2) bekezdésében meghatározott jogkövetkezményei közül a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie. Az érvényessé nyilvánított kölcsönszerződés nem tartalmazhat tisztességtelen feltételeket, ezért a Fővárosi Ítéltáblának a teljes érvénytelenség megállapítása mellett is állást kellett foglalnia azoknak a szerződési feltételeknek a tisztességességéről is, amelyek tisztességtelenségére a felperes hivatkozott.

[43] A kölcsön összegét, az adóst terhelő tartozás nyilvántartásának devizanemét, a törlesztőrészletek számát, devizában kifejezett összegét és a törlesztés ütemezését meghatározó, valamint a vételi jog alapítására mint a kölcsön biztosítékára vonatkozó kikötések a szerződés egyedileg megtárgyalt feltételei, amelyek a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján nem minősülhetnek tisztességtelennek.

[44] A devizában meghatározott törlesztőrészletek forintban kifejezett összege megváltozásának oka az árfolyamváltozás vagy a hiteldíj egyoldalú megváltoztatása lehet. A perbeli kölcsönszerződésnek a hiteldíj egyoldalú módosítására lehetőséget adó feltételei a DH1 törvény 4. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek, ennek jogkövetkezményét a DH2 törvény rendezte. A kölcsönszerződés deviza alapúságának szükségszerű következménye, hogy a törlesztőrészletek összege az árfolyam alakulásától függően változik. Az, hogy az árfolyamváltozás az egyes törlesztőrészletekben milyen mértékben hárítható a felperesre, és ehhez képest hogyan kell kiszámítani az egyes törlesztőrészletek forintban kifejezett összegét, attól függ, hogy a bíróság miként vonja le a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményét. Önmagában amiatt, hogy a törlesztőrészletek összegének kiszámításakor figyelembe kell venni az árfolyam változását is, nem tekinthetők tisztességtelennek a törlesztőrészletek megváltoztatásának lehetőségére és kiszámításának módjára vonatkozó szerződési feltételek.

[45] Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a perbeli kölcsönszerződésnek nincs a felperest kezelési költség vagy folyósítási jutalék megfizetésére kötelező feltétele, ezért fogalmilag kizárt az ilyen feltételek érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelem teljesítése.

[46] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 213. § (2) és (3) bekezdésének alkalmazásával rész- és közbenső ítéletet hozott. Részítéleti döntésével a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta az elsőfokú ítéletnek a keresetet a II. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezését, közbenső ítéleti döntésével pedig szintén a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta az elsőfokú ítéletnek a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezését, és megállapította a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét.

[47] A másodfokú eljárásban véglegesen pernyertes II. rendű alperesnek nem merült fel másodfokú perköltsége, ezért a Fővárosi Ítéltábla a felperes és a II. rendű alperes viszonyában mellőzte a határozathozatalt a másodfokú perköltségről. Határozatának jellegére figyelemmel a felperes és az I. rendű alperes viszonyában sem határozott a másodfokú perköltség viseléséről, hanem csupán megállapította a felperes és az I. rendű alperes másodfokú perköltségének összegét.

Budapest, 2021. október 14.

dr. Lente Sándor s.k.

dr. Csóka István s.k.

dr. Matosek Edina s.k.

a tanács elnöke, előadó

bíró

bíró